

Η μεταμόρφωση του παριανού τοπίου - ή πώς η υπερδόμηση «βιάζει» την Παριανή ύπαιθρο.

*Γιάννης Χ. Κουζούμης - Αρχιτέκτων Μηχανικός Ε.Μ.Π,
Επιστημονικός Συνεργάτης Δημάρχου Πάρου, Πρόεδρος της Τοπικής Επιτροπής Πάρου
της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που προέκυψαν από την μεγάλη ανάπτυξη της Πάρου, είναι η αύξηση ζήτησης παραθεριστικής κατοικίας. Η οικιστική πίεση οδήγησε στην εκτός σχεδίου δόμηση. Κατασκευαστικές εταιρείες αγόρασαν εκτάσεις για τη δημιουργία συγκροτημάτων εξοχικών κατοικιών. Πολλοί ιδιώτες έγιναν «κατασκευαστές». Αποτέλεσμα η σταδιακή μετατροπή της Πάρου σε παραθεριστικό προάστιο των Αθηνών.

Η υπερδόμηση των εκτός σχεδίου περιοχών δημιούργησε σειρά προβλημάτων. Αλλοίωση και καταστροφή φυσικού περιβάλλοντος, αισθητική αλλοίωση τοπίου, καταστρατήγηση αναλογίας δομημένου - αδόμητου, αποψίλωση χλωρίδας, εκδίωξη πανίδας, ανατροπή οικολογικής ισορροπίας, οικοπεδοποίηση υπαίθρου, αστικοποίηση γεωργικής γης, ηχορύπανση, υπέρμετρη και άναρχη ανάπτυξη δικτύων, αλόγιστη σπατάλη φυσικών πόρων, αύξηση όγκου απορριμμάτων και λυμάτων, αισθητική ρύπανση.

Πρέπει να τεθεί ένα όριο. Πρέπει να περιοριστεί η εκτός σχεδίου δόμηση, να αλλάξει η αναπτυξιακή κατεύθυνση του νησιού, η νοοτροπία και οι πρακτικές κατοίκων, επισκεπτών και επιχειρηματιών. Ο Δήμος Πάρου μετά από χρόνιες πιέσεις εκπόνησε Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο με σαφή κατεύθυνση την μείωση της εκτός σχεδίου δόμησης και την αλλαγή του αναπτυξιακού μοντέλου της Πάρου. Σειρά άλλων, νέων νόμων δίνουν δυνατότητες ελέγχου των κατασκευών. Όμως σειρά άλλων νομοθετημάτων αφήνουν «παράθυρα» που με την επίφαση της ανάπτυξης μπορεί να οδηγήσουν σε επιδείνωση.

Η οικονομική κρίση φρέναρε την περαιτέρω καταστροφή. Απαιτείται όμως υλοποίηση του Γ.Π.Σ. προκειμένου να εξασφαλιστεί πολεοδομημένη γη για την μετά την κρίση εποχή. Απαιτείται σειρά δράσεων για τη διάσωση του εναπομείναντος φυσικού αποθέματος, ώστε αυτό να χρησιμοποιηθεί ως κεφάλαιο από τις μελλοντικές γενιές.

ABSTRACT

One of the major issues raised by the great development of Paros, is the increasing demand for holiday homes. The residential pressure led to the building of the out of plan areas. Construction companies bought land to create residential holiday complexes. Many individuals became "manufacturers". The result was the gradual conversion of Paros in resort suburb of Athens.

The over-building activity of out of the plan areas created several problems. Alteration and destruction of the natural environment, aesthetic landscape alteration, misuse of ratio structured-unstructured, deforestation, fauna expulsion, ecological balance capsize, urbanization of farmland, noise, excessive and unregulated growth of networks, waste of natural resources, increase of waste volume and sewage, aesthetic pollution.

We need to set a limit. The over-building activity of out of the plan areas should be limited. The development direction of the island should change, as well as the mentality and practices of residents, visitors, and businessmen. The Municipality of Paros, after chronic pressure, drafted Urban Master Plan with clear direction to reduce the out of plan areas building activity and change Paros' growth model. A number of other, new laws give building control capabilities. But a number of other instruments leave 'windows', in the guise of development that can lead to deterioration.

The economic crisis decelerates further destruction. The implementation of Urban Master Plan is necessary, to ensure land inside town plan for the post-crisis era. Additionally, a number of actions are required in order to rescue the remaining physical stock that can be used as capital for future generations.

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

Η Πάρος, τις τελευταίες δύο δεκαετίες, αποτελεί έναν από τους διασημότερους και σημαντικότερους τουριστικούς και παραθεριστικούς προορισμούς της πατρίδας μας. Ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που προκύπτουν από την μεγάλη τουριστική ανάπτυξης που γνωρίζει το νησί μας, σε συνδυασμό μάλιστα με τα πλοία νέας τεχνολογίας (ταχύπλοα) που έφεραν τη Πάρο σε απόσταση Σαββατοκύριακου από την Αθήνα, είναι η κατακόρυφη αύξηση της ζήτησης παραθεριστικής κατοικίας στην Πάρο. Ιδιαίτερα στις παραθαλάσσιες περιοχές, η πίεση για την δημιουργία τέτοιων κατοικιών είναι ασφυκτική. Επειδή όμως στην Πάρο σήμερα δεν υπάρχει (για πολλούς και διάφορους λόγους) διαθέσιμη πολεοδομημένη γη (οικόπεδα εντός σχεδίου δηλαδή), όλη αυτή η πίεση οδηγείται στην δόμηση περιοχών εκτός σχεδίου.

Τα τελευταία χρόνια και ιδιαίτερα μετά το πέρας των Ολυμπιακών έργων, πολλές μεγάλες κατασκευαστικές εταιρείες αγοράζουν εκτάσεις στην Πάρο με σκοπό την «αξιοποίησή» τους, την δημιουργία δηλαδή συγκροτημάτων εξοχικών κατοικιών. Αν προσθέσουμε δε και τους μεμονωμένους κατασκευαστές που δραστηριοποιούνται στον ίδιο τομέα, θα διαπιστώσουμε ότι η Πάρος αυτή τη στιγμή έχει μεταμορφωθεί σε ένα απέραντο εργοτάξιο κατασκευής συγκροτημάτων εξοχικής κατοικίας. Είναι άλλωστε φανερό και δια γυμνού οφθαλμού σε όποιον κάνει τον γύρο της Πάρου. Παντού, ακόμη και σε λόφους και βουνά, ανακαλύπτεις εργοτάξια κατασκευής τέτοιων συγκροτημάτων.

Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη σταδιακή μετατροπή της Πάρου σε παραθεριστικό «προάστιο» της Αθήνας, με κάποιες θετικές αλλά και πολλές αρνητικές επιπτώσεις. Στα θετικά μπορούμε ίσως να καταλογίσουμε την ανάπτυξη νέων σχετικών επαγγελματιών και υπηρεσιών (όπως η συντήρηση των κατοικιών) καθώς και η συχνότερη και μεγαλύτερη χρονικά παρουσία κόσμου στο νησί με ό,τι θετικό για την οικονομία συνεπάγεται αυτό, αν και όλα αυτά πρέπει να εξεταστούν σε βάθος χρόνου προτού διατυπωθούν συμπεράσματα. Από την άλλη όμως η υπερδόμηση των εκτός σχεδίου περιοχών, δημιουργεί μια σειρά πολύ σημαντικών προβλημάτων για το φυσικό περιβάλλον του νησιού, για την Παριανή ύπαιθρο δηλαδή. Ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, μπορούμε να διαπιστώσουμε μια σειρά πολυπαραγοντικών προβλημάτων που δημιουργεί η πολύ μεγάλη εξάπλωση εξοχικών κατοικιών υπό μορφή συγκροτημάτων σε εκτός σχεδίου περιοχές του νησιού και ιδιαίτερα στις παραθαλάσσιες.

Κατ' αρχήν η καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος και η αισθητική αλλοίωση του τοπίου. Το κύριο χαρακτηριστικό του Παριανού φυσικού περιβάλλοντος δεν ήταν άλλο από την ηρεμία του τοπίου και την αδιάσπαστη συνέχεια του. Σήμερα όπου κατασκευάζονται τέτοια συγκροτήματα, η συνέχεια διακόπτεται και κατακερματίζεται, ενώ η ηρεμία βιάζεται από μεγάλης κλίμακας και τις περισσότερες φορές αμφιβόλου αισθητικής αξίας, γαλακτερούς κτιριακούς όγκους, μη ενταγμένους και μη εναρμονισμένους με το προϋπάρχον τοπίο, εξ αιτίας της μεγάλης τους κλίμακας.

Η καταστρατήγηση της αναλογίας δομημένου-αδόμητου και η υπερβολή στην κλίμακα των κτιρίων, η αλλοίωση των κορυφογραμμών, η καταστροφή των ακτών εξαφανίζει ανεπιστρεπτί τις μαγικές εκείνες συνθήκες της παριανής υπαίθρου.

Για την υλοποίηση των κατασκευών αποψιλώνεται η φυσική χλωρίδα η οποία μετά την ολοκλήρωση των κατασκευών αντικαθίσταται με νέα χλωρίδα, συμβατή μάλλον

με τους κήπους των βορείων προαστίων της Αθήνας, παρά με το Παριανό περιβάλλον. Αντί λοιπόν φυτεύονται γκαζόν, λέυλαντ και φοίνικες, τα οποία αργά αλλά σταθερά μεταλλάσσουν το Παριανό τοπίο, ενώ θυμάρια, φίδες και αρμυρίκια καταστρέφονται.

Άμεση συνέπεια της παραπάνω καταστροφής είναι η εκδίωξη της πανίδας και άρα η ανατροπή της οικολογικής ισορροπίας. Ζώα και πουλιά που αρμονικά συγκατοικούσαν στην Παριανή ύπαιθρο αναγκάζονται λόγω των κατασκευών αλλά και της παρουσίας των ανθρώπων στην συνέχεια, να φύγουν με αμφίβολη την δυνατότητα συνέχισης της ζωής τους. Έτσι άλλο ένα κεφάλαιο της ποιότητας της Παριανής υπαίθρου καταστρέφεται και η οικολογική καταστροφή επεκτείνεται.

Στη συνέχεια η πληθώρα των κτιρίων που κατασκευάζονται οδηγούν στην οικοπεδοποίηση και αστικοποίηση της γεωργικής γης και της Παριανής υπαίθρου και μάλιστα χωρίς κανόνες, χωρίς αντισταθμιστικά μέτρα και εν τέλει, χωρίς άλλη προοπτική από την ολοκληρωτική καταστροφή του τόπου. Η Παριανή ύπαιθρος μετατρέπεται σε άναρχο αστικό χώρο. Διανοίγονται νέοι δρόμοι, διαπλατώνονται οι υφιστάμενοι αγροτικοί για να αντέξουν τον υπέρμετρο κυκλοφοριακό φόρτο, ασφαλτοστρώνονται χωματόδρομοι για να μην σκονίζονται οι κατοικίες κάποιων επωνύμων ή και ανωνύμων «κατοίκων-για-δέκα-μέρες» του νησιού. Κι όλα αυτά χωρίς κανένα σχεδιασμό και προγραμματισμό.

Η ηχορύπανση από τα αυτοκίνητα και τις μοτοσυκλέτες, καθώς και από την υπερσυγκέντρωση στις παραλίες, είναι επίσης επιπτώσεις καταστροφικές για το φυσικό αλλά και για το ανθρωπογενές περιβάλλον. Η στάθμη του θορύβου καλοκαίρι με το καλοκαίρι αυξάνεται.

Τα δίκτυα των οργανισμών κοινής ωφέλειας (Δ.Ε.Η., Ο.Τ.Ε.) αναπτύσσονται υπέρμετρα και εξαπλώνονται για να καλύψουν τις αυξημένες ανάγκες. Άμεσο αντίκτυπο στο περιβάλλον η αισθητική ρύπανση του τοπίου με στύλους και καλώδια, και η εξάπλωση του ηλεκτρομαγνητικού πεδίου που δημιουργείται γύρω τους.

Η κατακόρυφη αύξηση της ενεργειακής ζήτησης τους θερινούς μήνες έχει σαν άμεσο αποτέλεσμα την υπερλειτουργία του εργοστασίου της ΔΕΗ, την κατασπατάληση ενεργειακών πόρων και την αύξηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Και βέβαια καμιά προσπάθεια εκμετάλλευσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας δε γίνεται, ούτε από το δημόσιο ούτε από τους κατασκευαστές και στη συνέχεια από τους χρήστες των παραθεριστικών κατοικιών.

Η αλόγιστη σπατάλη των φυσικών πόρων του νησιού είναι επίσης συνέπεια της υπερδότησης. Σε συγκεκριμένα σημεία του νησιού τα βουνά κατατρώγονται για να εξαχθούν οι απαιτούμενες για την οικοδόμηση των κτιρίων ποσότητες πέτρας και μαρμάρου. Τα βουνά πληγώνονται ανεπανόρθωτα. Η αύξηση της κατανάλωσης του νερού, ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες, οδηγεί στην διάνοιξη νέων και βαθύτερων γεωτρήσεων και στην διάτρηση του υπεδάφους του νησιού. Η υπεράντληση οδηγεί μαθηματικά στην καταστροφή του υδροφόρου ορίζοντα. Κι όλα αυτά σε έναν τόπο που το νερό ήταν πάντα λιγιστό.

Στη συνέχεια έχουμε την αύξηση του όγκου των λυμάτων των αποβλήτων και των απορριμμάτων. Τα υγρά λύματα και τα απόβλητα όλων αυτών των κατοικιών οδηγούνται στο υπέδαφος αφού είναι αδύνατο αλλά και ανεπίτρεπτο να υπάρξει αποχε-

τευτικό δίκτυο στις εκτός σχεδίου περιοχές. Οι περισσότεροι βόθροι είναι απορροφητικοί με αποτέλεσμα κάθε χημικό που περιέχεται στα απόβλητα να οδηγείται στο Παριανό υπέδαφος, καταστρέφοντάς το σταδιακά. Η κατασκευή βιολογικών ή οικολογικών βόθρων αποτελεί όραμα των ρομαντικών και μόνο. Κατακόρυφη επίσης είναι η αύξηση των απορριμμάτων, γεγονός που αναγκαστικά οδηγεί σε μεθόδους διαχείρισης τους πολύπλοκες και πολυδάπανες.

Τέλος η αισθητική ρύπανση που προκαλούν τα ίδια τα κτίρια τόσο ως σύνολα αλλά και μεμονωμένα το καθένα, είναι πολύ σημαντική. Και μπορεί πολλοί να το θεωρούν υποδεέστερο των παραπάνω, είναι όμως ένα θέμα σημαντικό και ουσιώδες. Κι αυτό διότι η αισθητική ποιότητα των κατασκευών αλλά και εν γένει του δομημένου περιβάλλοντος, αντικατοπτρίζει με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο την παιδεία και την κουλτούρα του καθενός μας χωριστά αλλά και όλων μας μαζί ως κοινωνικό σύνολο.

Τις περισσότερες φορές οι κατασκευές είναι νόμιμες ή νομιμοφανείς. Διαθέτουν τόσο νόμιμη οικοδομική άδεια καθώς και όλες τις απαραίτητες εγκρίσεις. Ακόμη και μέχρι την ρευματοδότησή τους. Οι αυθαιρεσίες αρχίζουν μετά. Υπόγεια ξεθάβονται και γίνονται ισόγεια δημιουργώντας τριώροφους όγκους, ημιυπαίθριοι κλείνονται κατά την πάγια «αστική» τακτική των εργολάβων, ξύλινα κουφώματα αντικαθίστανται με αλουμινίου, υπαίθριοι χώροι καλύπτονται με μπετόν και πλακοστρώνονται, κλειστοί χώροι στάθμευσης μετατρέπονται σε κατοικήσιμα δωμάτια, πέργκολες καλύπτονται με κάθε είδους υλικό, κλπ κλπ. Οι μορφές που εν τέλει δημιουργούνται, τα υλικά που εν τέλει χρησιμοποιούνται στα τελειώματα (δάπεδα, χρωματισμοί, κουφώματα) είναι πολλές φορές ξένα με την αρχιτεκτονική παράδοση του τόπου.

Η εικόνα της κυκλαδίτικης αρχιτεκτονικής που σήμερα κυριαρχεί στο νου μας, είναι πέρα για πέρα πλασματική και πολύ μακριά από την ποιότητα της αυθεντικής. Τα στείρα και χωρίς φαντασία πολεοδομικά διατάγματα, τα οποία με πρόφαση παρά με στόχο την προστασία της αρχιτεκτονικής των νησιών, επιβάλουν μια αυστηρά μιμητική μορφολόγηση των κτιρίων, αντιγράφοντας και κωδικοποιώντας το μέσο όρο της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, ευθύνονται κατά πολύ για την σύγχρονη εικόνα των Κυκλάδων. Οι μελετητές, οι οποίοι δυστυχώς δεν είναι πάντα αρχιτέκτονες, οδηγούνται τελικά στον σχεδιασμό και την κατασκευή κακέκτυπων αρχιτεκτονικών μορφών. Μορφών που όχι μόνο δεν εμπεριέχουν καμιά ζωντανή αξία της παραδοσιακής κυκλαδίτικης αρχιτεκτονικής, αλλά μάλλον παραπαίουν μεταξύ της αστικής πολυκατοικίας τύπου μεζονέτας που έχει επικρατήσει τα τελευταία χρόνια και στο ειδυλλιακό σκηνικό των καλοκαιρινών διακοπών που προβάλλει η τηλεόραση και οι διαφημιστικές εταιρείες.

Από όλα τα παραπάνω λοιπόν γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι η υπερδόμηση που συντελείται σήμερα στην Πάρο, αλλά και στα υπόλοιπα νησιά, δημιουργεί σειρά πολύ σοβαρών και σημαντικών προβλημάτων, η λύση των οποίων θα καθορίσει το μέλλον του τόπου μας. Τα ερωτήματα που μπαίνουν είναι πολλά και αντιφατικά.

Όσοι ανησυχούμε για την τροπή των πραγμάτων, νιώθουμε αδύναμοι μπροστά στην ισχύ των συμφερόντων. Θεωρούμε ότι κάτι πρέπει να γίνει για να τεθεί ένα όριο σ' αυτή την κατάσταση. Τα προβλήματα αυτά μέρα με τη μέρα μεγεθύνονται και εξαπλώνονται στο σύνολο του νησιού. Η ευθύνη της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος είναι τυπικά ευθύνη της πολιτείας. Και αυτή πρέπει να λάβει τις δέουσες αποφάσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Ουσιαστικά όμως είναι ένα θέμα μεί-

ζονος σημασίας που αγγίζει όλους μας, ιδιαίτερα δε για όσους επιλέγουν την Πάρο για μόνιμη κατοικία. Οφείλουμε όχι μόνο να προστατεύουμε με κάθε μέσο, κάθε σπιθαμή παριανής υπαίθρου που έχει μείνει αναλλοίωτη (αν υπάρχει πια τέτοια), αλλά και πολύ περισσότερο να δραστηριοποιηθούμε ατομικά και ομαδικά προς την κατεύθυνση της αναστροφής του φαινόμενου της υπερδόμησης το οποίο, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, μόνο καταστροφικές συνέπειες μπορεί έχει.

Ευτυχώς για τον τόπο, το πρόβλημα έχει γίνει αντιληπτό σε όλη του τη σοβαρότητα για κάποιους από εμάς. Χρειάζεται όμως ακόμη πολύ δουλειά για να περάσει στην συνείδηση όχι μόνο όλων των Παριανών, αλλά και όλων των επισκεπτών της Πάρου. Στην κατεύθυνση αυτή κάποια βήματα έχουν αρχίσει να συντελούνται κατ' αρχήν από τη Δημοτική αρχή, η οποία με κάποιες πρώτες αποφάσεις της έχει δείξει την διάθεσή της για επίλυση και αναστροφή της κατάστασης. Ενδεικτικά να αναφέρουμε την απόφαση της ΔΕΥΑΠ για την μη υδροδότηση των νέων εκτός σχεδίου κατοικιών, αλλά και την επιβολή τήρησης της διάταξης για υποχρεωτική κατασκευή δεξαμενών νερού στις νέες οικοδομές. Αρκεί οι δεξαμενές αυτές να χρησιμοποιούνται για την συλλογή των όμβριων υδάτων και όχι να μετατρέπονται μετά από κάποιο χρόνο σε δωμάτια φιλοξενίας.

Σε πρόσφατο δημοτικό συμβούλιο, με αφορμή την αίτηση κάποιου συλλόγου για έγκριση ιδιωτικής πολεοδόμησης σε κάποιο σημείο της Πάρου, το Δημοτικό Συμβούλιο όχι μόνο πήρε αρνητική απόφαση, αλλά προχωρώντας πιο πέρα και αποφάσισε να ζητήσει από το ΥΠΕΧΩΔΕ την τροποποίηση του ειδικού προεδρικού διατάγματος που ισχύει για την Πάρο με σκοπό την αποτροπή δημιουργίας στο μέλλον συγκροτημάτων μεγάλου αριθμού κατοικιών. Αρκεί βέβαια να έχει ξεκινήσει η υλοποίηση της απόφασης και να έχει κατατεθεί το αίτημα στο ΥΠΕΧΩΔΕ. Διότι καλές και ευπρόσδεκτες οι αποφάσεις αυτές, αλλά το ζητούμενο και το δυσκολότερο βέβαια είναι η υλοποίησή τους, η οποία πάντα θίγει τα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα, αποβαίνει πάντα όμως σε όφελος του νησιού μας και του παριανού λαού.

Επίσης άλλη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, που απ' όσο γνωρίζουμε υλοποιείται ήδη, για εκπόνηση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου στο σύνολο του νησιού και το οποίο θα δείξει ποιες περιοχές μπορούν να πολεοδομηθούν, δεν μπορεί παρά μόνο θετική να χαρακτηριστεί. Αρκεί βέβαια οι εργασίες για την ολοκλήρωση της μελέτης να ολοκληρωθούν στο συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα, ώστε να μην καταλήξει κι αυτή η μελέτη σαν την Ειδική Χωροταξική Μελέτη της Πάρου, η υλοποίηση της οποίας έχει τόσο καθυστερήσει (άγνωστο για ποιους λόγους), ώστε σήμερα τα δεδομένα στα οποία βασίζεται να έχουν παντελώς εκλείψει!

Πέρα όμως από όλα αυτά, τα οποία δεν είναι παρά μόνο η αφετηρία για την επίλυση των προβλημάτων, χρειάζεται να προχωρήσουν με ταχείς ρυθμούς και άλλες αποφάσεις και κινήσεις. Η ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού για την Πάρο, με προσαρμογή του όμως στα σημερινά δεδομένα. Καθορισμός χρήσεων γης στο σύνολο του νησιού. Η σταδιακή απαγόρευση της εκτός σχεδίου δόμησης με εξαίρεση την κατασκευή μόνιμης κατοικίας και τις αγροτικές εγκαταστάσεις. Η Πολεοδόμηση νέων περιοχών και επεκτάσεις σχεδίων πόλεων, ώστε να υπάρξει οργανωμένη και εύκολα ελεγχόμενη δόμηση. Η Εκπόνηση Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για κάθε κατασκευή που θα περιλαμβάνει περισσότερες από δύο κατοικίες. Ο Έλεγχος των κατασκευών και εκτάκτως μετά τη ηλεκτροδότηση. Η ευαισθητοποίηση των νέων

στα σχολεία του τόπου μας με την διδαχή και την γνωριμία των μαθητών των αξιών της Παριανής υπαίθρου και της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής μας.

Όλα τα παραπάνω τα θέτουμε υπό μορφή κάποιων προτάσεων προς διερεύνηση και συζήτηση περισσότερο, παρά ως μια κάποια καταληκτική άποψη ομάδας ειδικών επιστημόνων. Πρόκειται για κάποιες ιδέες τις οποίες τόσο ως επιστήμονες, αλλά και ως ευαισθητοποιημένοι Παριανοί, που μέρα με την μέρα βλέπουμε και βιώνουμε τον βιασμό της παριανής υπαίθρου από την υπερδόμηση, θέτουμε στην κρίση όλων. Και είναι στο χέρι του καθενός μας, να προβληματιστούμε με την κατάσταση, να συνειδητοποιήσουμε το πρόβλημα, να φανταστούμε τις επιπτώσεις του στη ζωή μας, να δράσουμε για την προστασία του τόπου μας.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Εικ. 1, η μεταμόρφωση του Παριανού τοπίου

Εικ. 2, Πάρος, ένα απέραντο εργοτάξιο

Εικ. 3, Υπερδόμηση και σταδιακή μετατροπή της Πάρου σε προάστιο των Αθηνών

Εικ. 4, Υπερδόμηση και σταδιακή μετατροπή της Πάρου σε προάστιο των Αθηνών

Εικ. 5, Παριανή γλωρίδα που εξαφανίζεται από την εκτός σχεδίου δόμηση

Εικ. 6, Παριανή πανίδα που εκδιώκεται από την εκτός σχεδίου δόμηση

Εικ. 7, Πάρος: οικοπεδοποίηση εξωαστικού χώρου και αγροτικής γης

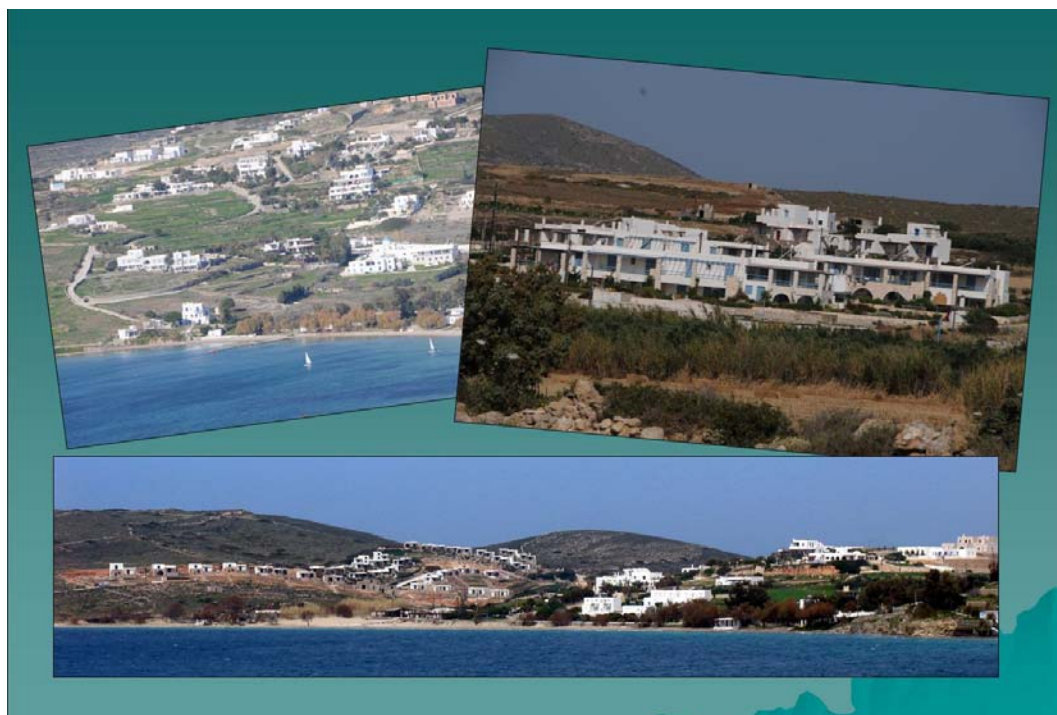
Εικ. 8, διάνοιξη νέων οδών – καταστροφή τοπίου και συνέχειας υπαίθρου

Εικ. 9, κατασπατάληση φυσικών πόρων και δημιουργία πληγών στο τοπίο

Εικ. 10, αισθητική ρύπανση και καταστρατήγηση της κλίμακας των κτισμάτων

Εικ. 11, Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Πάρου, το πρώτο, αλλά όχι το τελευταίο, βήμα.

